

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ หัวใจต้องการคุณธรรมไง ฟังธรรมะเพื่อปลูกปลูกหัวใจนะ เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าเวลาฟังธรรมแล้วขลุ่ยขลุ่ย ฟังธรรมะอย่างนั้นมันฟังแบบว่าน้ำรดหัวตอ ถ้าน้ำรดหัวตอมันจะไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดเลย

เวลาเราทำบุญกุศล สิ่งที่ทำบุญกุศล ทำบุญกุศลเพื่อหัวใจของเรา ถ้าเพื่อหัวใจของเรา เขาบอกว่ามาวัดมาวามีแต่คนสูงอายุ สังคมสูงอายุๆ สังคมสูงอายุมันมาจากไหนล่ะ มันมาจากผู้ที่ผ่านราตรีมาไง ผ่านวันผ่านคืนมามันถึงจะมีอายุขัยขึ้นมา ถ้ามีอายุขัยขึ้นมา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในชีวิตต่างหาก ถ้าผู้ที่มีประสบการณ์ในชีวิตนะ ในทางโลกเวลาเขาสมัครงานกัน เขาต้องการผู้ที่มีประสบการณ์เพื่ออะไร เพื่อเขาจะได้ทันโลก

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งที่มีประสบการณ์ๆ มันเป็นขยะ มันเป็นขยะในหัวใจ ถ้าเป็นขยะในหัวใจ สิ่งที่จะขยะในหัวใจ ถ้าเราไม่รู้สิ่งใดเลยมันก็สบายใจ ถ้ามันรู้สิ่งใดขึ้นมา เรา รู้ๆ แต่เรารู้แล้วถ้าเราเอามาใช้เป็นประโยชน์กับเราไง เราใช้เป็นประโยชน์กับเรา

ชีวิต ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เวลาเกิดขึ้นมา เวลาเด็กน้อยขึ้นมา วัยทำงาน วัยรุ่น ชีวิตมันแจ่มใสมาก ชีวิตมันมีโอกาสมาก มันเพื่อฝันของมันไปไง ถ้าคำว่า “เพื่อฝัน” เพื่อฝันมันไม่เป็นความจริง

แต่ถ้าเขาทำหน้าที่การงานของเขา ประสบความสำเร็จในชีวิตของเขา เขาเป็นความจริงของเขา แล้วความจริงของเขา คนที่ปรารถนาประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งนั้น ถ้าคนปรารถนาประสบความสำเร็จในชีวิต คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ชีวิตของเขาก็มีคุณค่า ชีวิตของเขาก็มีความสุข

ถ้าคนไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตของเขา ชีวิตของเขาก็มีคุณค่าเหมือนกัน ชีวิตเขามีคุณค่าเหมือนกัน คนเหมือนกัน แต่ทำไมเขามีแต่ความทุกข์ล่ะ มีแต่ความทุกข์ความเผาลนในหัวใจล่ะ ความทุกข์ความเผาลนในหัวใจ สิ่งนั้นมันก็คือกิเลสตัดหาความทะยานอยากไง แล้วเวลาคนประสบความสำเร็จในชีวิต สิ่งที่เขามีความสุขของเขามันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากหรือเปล่าล่ะ

มันเป็นบุญกุศลมันก็เป็นกิเลสเหมือนกันนั่นแหละ แต่มันเป็นบุญกุศล เป็นคุณงามความดี แต่เวลาบาปอกุศล เวลาสิ่งที่ให้เกิดขึ้นมามันมีแต่ความเผาลนในหัวใจมันก็เป็นบาปอกุศล มันก็ชีวิตเหมือนกัน ชีวิตมีคุณค่าเหมือนกัน ถ้าชีวิตมีคุณค่าเหมือนกัน เพียงแต่เราจะใช้ข้อมูลสิ่งใดมาเป็นประโยชน์กับชีวิตของเราไป

ถ้าเราใช้ข้อมูลสิ่งใดเป็นประโยชน์กับชีวิตเรา มันเตือนเรานะ มันเตือนเรา เห็นไหม ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ในวัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธเรา พอแก่พอเฒ่าขึ้นมา เราไปวัดไปวากันเพื่อเตรียมตัว เราทำเพื่อสมบัติของเรา ชีวิตของเรา เราผ่านชีวิตของเรามา ตั้งแต่เกิดมา ทำหน้าที่การงานมาตลอดชีวิต แล้วตลอดชีวิตแล้วเราต้องเดินทางต่อไปข้างหน้า เราจะมีสิ่งใดเป็นเสบียงกรังของเราไปไง แล้วพูดอย่างนี้เขาก็บอกว่าศาสนาพุทธก็เขียนเสียให้วักถ้ว ถ้าพูดถึงชาติหน้า ชาติโน้น ชาติต่อๆ ไป

ถ้าชาติหน้า ชาติโน้น จะเชื่อหรือไม่เชื่อมันเป็นสิทธิ์ เป็นสิทธิ์เลย จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ได้ แต่ถ้าเราศึกษากัน เราประพฤติปฏิบัติกันตามความเป็นจริง เวลาคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตของเขา เขาทำสิ่งใดมา เขาทำสิ่งใดมาชีวิตของเขาถึงราบรื่นขนาดนั้น เราทำสิ่งใดมา ชีวิตเกิดมาเหมือนกัน ทำไมเราทุกข์ยากขนาดนี้ล่ะ ประชาธิปไตยเราก็ต้องการความเสมอภาคๆ ความเสมอภาคเป็นคนบัญญัติขึ้นมาไง แต่กรรมมันให้ผล เวลากรรมให้มา คุณสิ เราไม่ชอบ ประชาธิปไตยเราไม่ชอบ แต่เขาบังคับให้ชอบ ใ้อเราชอบก็บอกบังคับให้ไม่ชอบ ประชาธิปไตยหรือ

มันเป็นบุญเป็นกรรมที่เราสร้างของเรามา ถ้าเราสร้างของเรามา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย่อนบุพเพนิวาสานุสติญาณ สิ่งที่จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันต่อยอดมาตั้งแต่พระโพธิสัตว์สร้างสมบุญญาธิการมา สร้างคุณมา เสียสละมาทุกภพทุกชาติ ขึ้นมาเพื่อปรารถนา ปรารถนาเพื่อจะเป็นศาสดาไป

เราเป็นสาวก-สาวกะได้ยืนได้ฟัง ผู้ที่มีร่องมียรอยให้เรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ คือไฮเวย์ คือถนนอันเอก มัคโค ให้เราก้าวเดินไป เราก้าวเดิน เราไปตามชีวิตแบบนี้ หรือเราจะก้าวเดินตามชีวิตของเราไปแบบวิทยาศาสตร์ ไปแบบโลกที่เขาว่ากัน แล้วก็บอกว่าเขียนเสือให้วัวกลัว เขียนเสือให้วัวกลัว

เขียนเสือให้วัวกลัว เวลาพูดมันก็พูดแต่ปาก แต่เวลาพูด นักปฏิบัติขึ้นมาเขาวัดกันด้วยภูมิธรรม วัดกันด้วยภูมิธรรม ทำสมาธิได้ไหม ทำสมาธิแล้วทำไมมันลุ่มๆ ดอนๆ ทำไมพวกที่จีปาภิญญาเขาฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเขาถึงเป็นพระอรหันต์ไป ไอ้เราฟังครูบาอาจารย์ พระไตรปิฎก ไม่ได้ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว มันก็มีธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เย ธมมาฯ ที่ว่าพระสารีบุตรฟังพระอัสสชิทีเดียวก็นั่งเป็นพระโสดาบัน ไอ้เราก็นั่งปากเปียกปากแฉะ พระไตรปิฎกก็อ่านจนทะเลเลย แต่ทำไมเขาฟังคนเดียวเขาเป็นพระอรหันต์เลยล่ะ พระสารีบุตรฟังพระอัสสชิทีเดียวก็นั่งเป็นพระโสดาบันเลยล่ะ เป็นเพราะอะไรล่ะ เป็นเพราะเขาสร้างของเขามาเห็นไหม นี่ไง เวลาปฏิบัติเขาวัดกันตรงนี่ไง วัดกันตรงนี่

ประชาธิปไตยๆ เราก็นั่งประชาธิปไตย เราก็นั่งเรียกร้องเอา

ใครทำอะไรได้ไง เขาทำของเขา มาเราทำของเราอย่างนี้ เราทำของเรา มาเรามีอำนาจวาสนาได้เกิดเป็นมนุษย์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าการเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก การเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก ทางวิทยาศาสตร์ก็บอกมนุษย์มันเยอะเยอะไปหมดเลย มนุษย์มันจะล้นโลกอยู่แล้วมันแสนยากตรงไหนล่ะ

เวลามันแสนยาก การเกิด จิตวิญญูณมันมหาศาลนะ จิตวิญญูณนี้มหาศาลเลยล่ะ การเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์มันมีกฎหมายคุ้มครอง มีที่ไหนเขาทุกข์เขายาก เราจะช่วยเหลือเจือจานกัน ที่ไหนมีภัยพิบัติบ้าง คนรู้คนเห็นเขาจะช่วยเหลือเจือจานกันทันทีเลย มนุษย์มันเห็นค่ามองตาใสๆ ความทุกข์ใจ มนุษย์จะช่วยเหลือกันตรงนี่ แล้วเราเกิดเป็นมนุษย์ เราเกิดเป็นมนุษย์ ที่นี้เกิดเป็นมนุษย์แล้วเรามีสิทธิเสรีภาพ สิทธิเสรีภาพคือทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ ทำดีทำชั่วนี้ผลของเราแล้วนะ ผลของเราคือมโนกรรมไง มโนกรรมคือความคิดไง ความคิดคิดดีก็ได้ คิดชั่วก็ได้ไง

ถ้าเราคิด เราคิดทางโลก คุณดี ทางโลกเขาต้องมีธรรมาภิบาลๆ เขาให้คิดเป็นธรรมๆ คิดด้วยความเสมอภาค คิดให้เห็นออกเห็นใจกัน อย่าเบียดเบียนกันจนเกินไปนัก นี่ธรรมาภิบาลๆ

แล้วถ้าความคิดเราถ้ามันคิดดีขึ้นมา แหม! เรามีความสุข มีแต่ความแจ่มใส โลกสวยงาม โลกสวยเลยละ แต่เราคิดถึงอคติ คิดแล้วมันเป็นความทุกข์ใจ มันเป็นไฟเผาผลาญหัวใจเลย

ศาสนา ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง เพราะเราคิดเอง เราคิดเอง เราคิดเองทำไมเราคิดอย่างนี้ละ ทำไมมันเป็นพินเป็นไฟเผาผลาญหัวใจเราละ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ทำบุญกุศลก็ทำแล้ว ทุกคนก็บ่นทำบุญแล้วไม่ได้บุญ ทำบุญแล้วไม่ได้บุญ บุญมันคืออะไรละ

บุญมันมีเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เห็นไหม สีด สมภา ปัญญา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา มีสติปัญญามันก็ยับยั้งได้ มันยับยั้งสิ่งนี้มันยับยั้งของมันได้ ถ้ายับยั้งของมันได้ สิ่งที่ว่าฉลากยา เวลาเราอ่านพระไตรปิฎก เราศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ทฤษฎีทั้งนั้นแหละ เอายามก็อ่านฉลากยา โอ๊ย! คุณสมบัติ คุณภาพมันมหาศาลเลย เปิดขวดยาไม่เป็น เปิดไม่เป็น ไม่ได้ใช้เลย

นี่ก็เหมือนกัน สีด สมภา ปัญญา คุณิ ทำบุญกุศลๆ บุญกุศลอยากประสบความสำเร็จในชีวิต แล้วก็ตะกายด้วยความคิด ความคิดมันก็ตะกายมีแต่ความทุกข์มาเผาผลาญตัวเอง แต่ถ้าเราวางหมดเลย เราทำหน้าที่การงานของเรา เราทำด้วยสติปัญญาของเรา เราทำในปัจจุบันนี้คุณงามความดีของเรา เราทำของเรา เราใช้สติปัญญาของเรา เราใช้ความเพียรของเรา ความวิริยะอุตสาหะของเรา คนจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ

คนที่เขาประสบความสำเร็จในชีวิตของเขา เขาเพียรของเขา เขามีสติปัญญาของเขา เขาใคร่ครวญของเขา ถ้ามันผิดพลาดไป ล้มลุกคลุกคลานเขาก็เริ่มต้นของเขาใหม่ เขาทำของเขาไป เขาไม่ยอมแพ้ของเขา คนที่ประสบความสำเร็จของเขา เขาก็ล้มลุกคลุกคลานมาเยอะเยอะไปหมด ใ้อ้เราก็เห็นแต่เวลาเขาประสบความสำเร็จ เวลาเขาล้มลุกคลุกคลานเราก็ไม่เห็นไง เวลาเราล้มลุกคลุกคลานเราก็มาทุกข์มายากของเราไง เวลาจิตใจก็เหมือนกัน เวลาภาวนาไป เวลามันคิดขึ้นมา สิ่งที่ยังมันคิดขึ้นมาเราก็ยับยั้ง เราก็ไม่ยอมให้มันเกิด ทำไมมันเกิดละ

ต้นไม้อันแต่ละเผ่าพันธุ์ มันพันธุ์ใดก็แล้วแต่มันก็ให้ผลตอบสนองเป็นพันธุ์ของมัน ความคิดของเรามันคิดมาจากอะไรละ? มันมาจากอวิชชาความไม่รู้ ไม่รู้คิดได้อย่างไรละ อ้าว! คุณสิ เวลาเราใช้ไฟในบ้าน เวลาเราไม่รู้ว่าไฟมันมีหรือไม่มี ทำไมไฟมันช็อตเราละ ทำไมไฟมันช็อตเรา

นี่ก็เหมือนกัน 'ไม่รู้คิด' ได้อย่างไรละ อ้าว! 'ไม่รู้มัน' เกิดจากธาตุรู้ ธาตุรู้ อวิชชาครอบงำมันไว้ด้วยความไม่รู้ แต่มันมีพลังงานของมันเพราะมันมีจิต มีภวาสวะมีภพ ถ้ามีภพขึ้นมา ความคิดเกิดจากไหน? ก็เกิดจากจิต แล้วจิตมันเวียนว่ายตายเกิด สร้างคุณงามความดี นี่พันธกรรมของมัน ถ้าคนมันคิดดี ๆ ก็คิดมาจากพันธกรรมที่ดี สะสมสิ่งที่ดีมา คนที่สร้างคุณงามความดีมา มันคิดแต่สร้างคุณงามความดีทั้งนั้นแหละ

แต่ถ้าจิตใจของเรามันคิดบวกคิดลบ มันมีทั้งบวกทั้งลบในหัวใจละ เราก็พยายามฝึกฝนของเราสิ ที่เรามาฝึกฝน ๆ กันที่นี้ไง ฝึกฝนที่นี้ ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา จิตมันสงบได้โดยธรรมชาติของมัน สิ่งใดมันเกิดขึ้นต้องดับเป็นธรรมดา ความคิดเกิดขึ้นต้องดับทั้งหมด แต่มันดับแล้วมันเกิดอีกนะสิ มันสันตติ มันดับไปแล้วมันก็คิดอีก ๆ คิดไม่จบ ก็ธรรมชาติมันเป็นอย่างนี้ เพราะมันคิดไม่จบเราถึงมีคำบริกรรม เราถึงมีปัญญาใคร่ครวญรักษาหัวใจของเรา

เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็ไปหาหมอ หมอดูแลรักษาหายก็กลับบ้าน แล้วถึงที่สุดเวลาไปหาหมอ หมอบอกว่าโรคชรา โรคชราหมดการรักษารักษา โรคชราที่ต้องไปตามอายุขัย นี่ไง เวลาหมอรักษาไ

ไอนี้ธรรมะรักษาไ เรามีสติปัญญารักษาใจของเราไ ถ้าใจของเรา เรารักษาของเราสิ หมอที่ไหนจะรักษา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น ธรรมโอสถ ๆ มาจากไหนละ ธรรมโอสถมันก็มีแต่ชื่อ คุณิ ในตำรับตำรามันก็เป็นชื่อยาทั้งนั้นแหละ สติมันเป็นอย่างไรละ สติก็ไม่คิดอะไรเลย อ้าว! สติมันทันเลยนะ โอ้โฮ+ คิดอย่างนี้มันไม่ดี สติมันเกิดแล้วเออ! สติมันเกิด

สังขธรรม ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคตไ นี่มันเกิดขึ้นมาในหัวใจ ถ้าเราขยันหมั่นเพียรของเราเนะ ถ้ามันสงบระงับเข้ามาได้ ถ้าสงบระงับเข้ามาได้เราก็มาประพฤติปฏิบัติพรหมจรรย์ของเรา มาอยู่วัดอยู่วา มาประพฤติพรหมจรรย์ หาทรัพย์สมบัติของเรา

ทำทานร้อยพันหน ไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง เรามาอยู่วัดอยู่วา เราถือศีล ๘ของเรา เรามีศีลของเราด้วยความสงบปกติของใจ ถ้าใจมันปกติได้ ถ้าใจไม่ปกติ เราก็ขังมันไว้ก่อน เอาตัวมาขังไว้ที่วัด แต่ใจมันคิดถึงบ้าน จะคิดสิ่งไหนก็พยายามดึงมันกลับมา เราจะประพฤติพรหมจรรย์ของเรา เราปฏิบัติเพื่อทรัพย์ในใจของเรา เรามาอยู่วัดอยู่วาก็เพื่อความสงบระงับ เพื่อประพฤติพรหมจรรย์ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา นั่นละตัวจริง สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเขาพยายามลดภาษี ไปลดหย่อนภาษีได้ จะให้ไปท่องเที่ยวกันรอบโลก ของเราๆ เราจะเข้าไปสู่หัวใจของเรา เข้าไปสังเวชนียสถานทั้ง ๔ ไประลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรากำหนดพุทโธๆ เราระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในหัวใจของเรา

เวลาพุทโธ จิตมันสงบขึ้นมา พุทโธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทโธะของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสัมผัสกับหัวใจของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสว่างกลางหัวใจของเรา เรามาพุทโธๆ เพื่อเหตุนี้ไง เราพุทโธะพุทโธ รักษาหัวใจของเรานี้ไง

ฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำๆ ตอกย้ำ พุททุทวัน ไอ้คนฟังก็ฟังทุกวันเหมือนกัน แต่ฟังแล้วเราฟังเพื่อเหตุอะไร ถ้ามันล้งเลสงสัย “มันไม่จริง หลวงพ่อโกหก”

หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ละ บอกว่าท่านเทศน์ว่าการแล้วปฏิบัติไป ถ้ามีข้อกลางแกลงสงสัย ถ้าท่านพูดแล้วไม่เชื่อฟัง ท่านจะพาไปอุทธรณ์กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านพูดอย่างนั้นเลยนะ

“หลวงพ่อโกหก หลวงพ่อโกหก”

ใครโกหก ใครโกเจ็ดละ อ้าว! เราโกหก โยมโกเจ็ด โยมโกหกมากกว่า

เราทำให้จริงขึ้นมาสิ ถ้ามันจริงขึ้นมาละ เวลาจิตมันสงบเข้ามา สิ่งที่เป็นจริงๆ ขึ้นมา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เขาไปท่องเที่ยวกันรอบโลก ไอ้เราใช้กำหนดพุทโธๆ ให้จิตมันสงบเข้ามา แล้วถ้าคนมันมีอำนาจวาสนา เวลามันไปของมันนะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ วัฏวน จิตมันจะสืบต่อ มันจะค้นคว้า มันไปเห็นความมหัศจรรย์ แล้วก็บอกว่าเวลาภพ เวลาชาติ เวลาเวียนว่ายตายเกิดเขียนเสียให้ว้ากแล้ว เขียนเสียให้ว้ากแล้ว

ใครเขียน กิเลสมันเขียนหรือธรรมะมันเขียน ถ้ากิเลสมันเขียนมันเขียนอย่างนั้นแหละ แต่ถ้าธรรมะมันเขียนนะ มันสงบเข้ามา เราเป็นคนรู้คนเห็น เห็นไหม พุทโธๆ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันไปรู้ไปเห็น ใครเป็นคนเขียน ถ้ากิเลสมันเขียน กิเลสมันเขียนมันก็เขียนให้เราลุ่มลुकคลานไง แต่ถ้าธรรมะมันเขียนขึ้นมาสิ มันมีสติปัญญาขึ้นมาสิ มันเป็นจริงขึ้นมาสิ ใครเขียน ใครเขียนเสีย กิเลสเขียนหรือธรรมะเขียน

เราพยายามพูดๆ เรามีสติมีปัญญาเพื่อให้ใกล้ชิดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดในพระไตรปิฎก แม้แต่ภิกษุอยู่ปากตะวันตกของทวีป ถ้าประพฤติปฏิบัติตามเรา เหมือนอยู่ใกล้ชิดเรา คนที่จับขายจิวรเราไว้ไม่ประพฤติปฏิบัติตาม เหมือนห่างไกล เหมือนห่างไกล

จับขายจิวรไว้ อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชนิดติดกันเลย แต่ไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ ไม่ได้ทำ เหมือนห่างไกล ผู้ที่อยู่ปากตะวันตกเขาประพฤติปฏิบัติตาม จะอยู่ห่างไกล ขนาดไหนเหมือนอยู่ชิดติดเรา

นี่ไง พุทธๆ พุทธๆ เรากำหนดของเรา เวลาเราดูเราเห็นขึ้นมา เห็นใหม่ เขาไปกันไป อินเดียกัน ไปอินเดียกัน เราไม่ต้องไป เราพุทธๆ ที่นี้ พุทธๆ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มีชีวิตด้วย มีความรู้สึกด้วย มีความสุขด้วย แล้วมันแจ่มแจ้งด้วย มันแจ่มแจ้งตรงไหน

แจ่มแจ้งที่ว่าไม่ดังเลสงสัยอีกแล้ว มันมีอยู่จริง โอ้โฮ! เราได้สัมผัสจริงๆ ไม่ต้องให้ใคร มาชักนำเลย มันเป็นจริงเลย นี่สันทิฏฐิโก รู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริง มันรู้ขึ้นมากลางหัวใจ เลย แล้วธรรมะเขียนๆ เขียนอย่างนี้ไง ฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำนี้ไง แล้วมันมีสิทธิเสรีภาพไง เพราะเรามีสิทธิ์ มันเป็นที่ของเราเพราะเรามีหัวใจ เรามีจิต เราเวียนว่ายตายเกิด เรามีสิทธิ์

เขาบอกว่าเขาละสิทธิ์ นี่ไม่ได้ละสิทธิ์หรอก กิเลสมันจับไต กิเลสมันจะเขียน เขียน เสื่อให้วัวกลัว เขียนให้จิตใจอยู่ในอำนาจของมัน จะขยับอะไรก็ไม่กล้าเลย จะทำอะไรกลัวไปหมดเลย กลัวนู่นกลัวนี่ กลัวไปหมดเลยนะ เขาว่าเขียนเสื่อให้วัวกลัว นี่กิเลสมันเขียนให้จิตมัน กลัว กลัวแล้วอยู่ใต้อำนาจมัน ล้มลุกคลุกคลาน ยืนขึ้นมาไม่ได้เลย ถ้ามันยืนขึ้นมาได้เลย มันทำตัวมันเองได้ มหัศจรรย์

หลวงปู่มั่นท่านพูดเอง จิตนี้มหัศจรรย์นัก ดีที่สุดๆ เวลามันร้ายมันร้ายสุดๆ เลย เดี่ยวดี เดี่ยวร้ายมันเป็นไปได้หลากหลาย จิตนี้เป็นได้หลากหลาย เป็นได้ทุกอย่าง เป็นได้ทุกๆ อย่างเลย แล้วเราดูแลรักษา เราพยายามทำให้มันดีขึ้นๆ

เราอยู่กับโคนไม้ อยู่กับป่าในเขา ทำไมเราอยู่กับได้ละ ทำไมเขาหาแต่ความสุขของเขา เพื่อชีวิตของเขาด้วยคุณภาพชีวิต ทำไมเขายังมีความสุขล่ะ เราเวลาปฏิบัติเราก็มีความสุข

เหมือนกัน ถ้ากิเลสมันมีอยู่มันต้องเอาตบะธรรมแผดเผามัน เราต้องมีสติปัญญาแผดเผามัน สู้กับมัน สู้กับมัน มันคือใครล่ะ? มันก็คือมาร มารในใจเรานั้นแหละ แล้วทำเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา

ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ทำได้ มันดีมาจากภายใน ดีมาจากมโนกรรม ดีมาจากจิตใต้สำนึก คนที่มันดีมาจากจิตใต้สำนึก เราปรารถนาคนอย่างนั้น แล้วเราก็อยากเป็นคนอย่างนั้นด้วย เพราะถ้ามันดีมาจากจิตใต้สำนึก มันดีมาจากจิตใต้สำนึกมันก็มีสุขมาจากจิตใต้สำนึกเหมือนกัน ถ้ามันดีมาจากจิตใต้สำนึกมันก็มีความสุข มีความพอใจ มีความอบอุ่นมาจากจิตใต้สำนึก ถ้ามันไม่ดีมาจากจิตใต้สำนึกมันก็มีแต่ความเร่าร้อน มันก็มีแต่ความแผดเผา

เราพยายามทำของเรา ให้ธรรมะเขียน เขียนด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยความเพียรของเรา ความเพียร ความวิริยอุตสาหะจะทำให้จิตใจนี้รอดพ้นจากอำนาจของมาร เอวัง